

183. ԲԵՅԲՈՒԹ ԵՎ ՓԱՐԻ

Վախտին մըն թաքավերի քըղաքում մըն քյասիր կընեկ ա
ռնում, էտ կընգանտ մըն տըղա յա ռնում, տըսնըվեց-տըսնօխտը
տըրեկան: Ամա կընեկը շատ քյասիր կընեկ ա ռնում: Մըն օր
տըղան մորն ասում ա.—Ա մեր, մեր էս թաքավերիս քըղաքումը
ինձ մըն հարմար, համարադասխան կործ չիկա, թող ես քյիննամ
մըն օրիշ քաղաք, փող ըշխադեմ, պիրեմ, բնլթի մեր սե օրին մըն
ճար անենք, ախըր սըհենք քանի մըն խեղճ ը կրակ մընանք: Մերն
ասում ա.—Ա վերթի, տու վես գյուղում, հունց օղում ես, ըրա:
Մերը տըղին շորը-շիրթը լիվաննում ա, ճընհըպի պաշարը թըխում,
վեր տըղին ճընհապա քիցի: Տըղան մորը ծեռքը պաշում ա, մը-
նաս պարե ասում: Մերն էլ տըղին իրեսան պաշում ա, քյիննոս
պարե ասում, ճընհապա տռնում: Մերը մընում ա տանը, տըղան
քյոնում ա: Շատ ա քյոնում, թա քիշ, հըսնում ա մըն դարիր
քաղաք: Անց կըցավ մըն քյոնչա, էրկու քյոնչա, մըն շայխընի
ուռուչահ եկը: Չայխընին տերը վեր տըղին տեսնում ա, կանչում
ա, ասում.—Այ տղա, եկ ըստեղ, մըն եկ: Տըղան քյոնում ա ըն-
դա կոխկը, ասում ա.—Այ տըղա, հո՛ւ՛ վըս: Ասում ա.—Քյասիր
տըղա եմ, եկալ եմ էս քըղաքումըս մըն ըշխադանք ճարեմ: Չայ-
խընին տերն ասում ա.—Ննքյար շե՛ս ինիլ, մըղ հետի ճո՛ր կըրես,
սիրփես, խորակյուտ ըմընեքյը լիվանաս: Տըղան ասում ա.—Խե
շե՛մ ինիլ, քու ասածնիտ կըկադարեմ:

Վերջը, բերըշում են, կլինը կըտրում: Տըղան տաննում ա նոթյար: Մըն էրկու ամիս ըշխադում ա: Զայխընեն տերը տեսնում ա, վեր տըղան շատ լնվ ըշխադում ա, հավադարիմ ա, առաշ ա քաշում, առնիլ-ծախիլի կործը տըվեց տըղին, ինքը ուրան հետի ման էր կյամ: Տըղան կործը աման հինշ, աման պան ուրան տեղավը տանում էր: Տըղի անունն էլ Բեյբուք էր: Էնքան աստղավեր տուս եկը, վեր շալլըխընին տերը Բեյբուքին վերթու պես սուրում էր:

Թող Բեյբուքն ուրան կործը առաշ տանի, մընք խաբարն ըշտեղա՞ն տանք: Խաբարը համան էտ քըղաքատ տանք:

Էտ քըղաքումըտ մըն շատ հարուստ ջոհուդ ա ունում: Ըտրա մալ-դոնվլանքին, դոնքյան-կարողությանը ճոնդ ը պուճախ չըկար: Ըշխարքի մըշաք վեսկի-արծաթ օներ: Լաշվի թա քըղաքին կեսը էտ ջոհուդինտ էր: Զուհուդին անումն էլ էլազ էր: Շատ էլ մեծ վեսկի-ըրծաթի առուտուր օներ: Զուհուդ էլազն էր, ուրան կընեկը, մըն ախճիկ էլ ունին, անումը Փարի: Օրերան մըն օրը ջոհուդին կընեկը հիվընդանում ա, մեշկը տափը տամ, յուրղանի տակ ինդյում: Քանիշ քյունում էր, հիվանդը ծընդրանում էր: Հինշ ըրին, չըրին, պան լի տառավ: Մըն օր էլ կընեկը մարթին կանշում ա, թա.—Ա՛յ մարթ, ես մեռնում եմ, ամմա քըղիլրա մըն վասյաթ եմ տոնում: Իմ մըռնիլա ետը, շատ եմ խընթըրում, վեր վասյաթըս կըդարես: Ըշխարքի անգնթ ա, հեփ վեր ես մեռնեմ, տու թաղա կընեկ ես պիրիլու, մետըտ ա՛, վեր ինձ հետի մըն ճոխտ թնդան վընդըմաներ պերիր, համան օրը ես հիվընդացա, հանա էտ վընդըմաներտ վենդիս շեմ քաշալ: Տո՛ւ հինշ կընեկ ուղիլի ինես, առաշ իմ վընդըմաներս կեց տու, թա վեր վենդան իլավ, հենա կօղես, թա վեր վենդավը շիլավ, օղես վեշ, էս ա իմ վասյաթս:

Էս վասյաթաս շորս օր հետո ջոհուդին կընեկը հոթին ծեղ [ա] քաշիում, մեռնում: Զոհուդ էլազը կընդանը առք-փառք թաղում ա, էրկու ամիս էլ սոքը պահում: Վեր էրկու ամիս սոք ա պահում պըրծընում, նոր ման ա կյամ, վեր ուրան հետի մըն նոր կընեկ օղի: Շատ կընեկ տեսավ, բըրըշեցին, ամմա դե հու վեր վընդըմաները օղեց կյենա, վենդին եկը վեշ, յա մեծ էր ունում, յա կուճի: Էս ջոհուդըս էրկու-իրեք ամիս քաղաք-կյուդ ման եկը, կարեց վեշ մըն նըհեց կընեկ ճարի, վեր վընդըմաները վենդին փըռնի: Քոռը փոշման ետ ա տառնում, կյամ տոն:

Ըխճըկանը նըհետ ճաշի են նըստում, վեր հաց օտեն: Լացա ետը հերն ըխճըկանն ասում ա.—Փարին կըծեմ, քյինն իխպի-

բան ճնշիլը պէտք է Ախճիկը եր ա կենում, վեր քլինն ճնշիլ պիտի: Մո-
րը վրնդըմաները հորը կոխկին տիրած ա ինում, կլինում ա, տես-
նում հալալ ռնշան վննդին ա, ասում ա.—Հայրիկ, մըն լավ հշի,
մամուն վրնդըմաները հալալ իմ վննդին են, վեշ մեծ ա, վեշ էլ
կուճի: Հերն ասում ա.—Ա՛յ ախճիկ, մերըտ ինձ յիրա վասյաթ ա
տիրալ, թա հինշ կընեկ ուղիլի ինես, եթե էտ վրնդըմաները
վննդին փրոճեց, կօզես, փրոճեց վեշ, օզես վեշ, ես էլ էնքան ման
եկի, վեշ մընին վննդին փրոճեց վեշ, մըհեկ մորտ վրնդըմաները
թամամ քեզ յիրա յա, ես պետմ ա քեզ օզեմ: Ախճիկն ասում ա.—
Ա՛ հեր, ախըր թըհենց հունց կինի՞, տու իմ հերն ես, ես՞ քու ախ-
ճիկտ, բա էտ պանտ ամալ եկող պա՞ն ա... Հերն ասում ա.—Ես
պան չեմ գլնդում, մորըտ վասյաթն ա թըհենց, վրնդըմաները
հնի վննդի ինեն, ընդան էլ ուղիլու վեմ: Մըհեկ քու վննդալըտ են,
քեզ էլ կօզեմ:

Ախճիկը հիշքան ըղաշանք-պըղատանք ա անում հորը, թա էտ
խելքատ հեռու կաց, հերը լսեց վեշ.—Չէ՛, վեր չէ՛, քեզ ուղիլու
վեմ, վեր ուղիլու վեմ:

Ախճիկը տեսնում ա, վեր էլ հնար չիկա, հորն ասում ա.—
Ա՛ հեր, վեր թըհենց ա, ինձ հենգյ օր ժամանակ տու, ընդանա
ետը տու քու աստոծըտ, հինշ-օղում ես, ըրա: Ջհնդ էլազը ըխճը-
կանը հենգյ օր ժամանակ ա տամ:

Ըսավոտը ախճիկը քննում ա մըն դնկգյարի կոխկ, թա.—
Ինձ հետի մըն լավ սանդուղ շինի: Դնկգյարն ասում ա.—Ես քըզ
հետի մըն նըհենց սանդուղ շինեմ, վեր տեսնված շինի:

Էրկու օր ետը ախճիկը եկը տեսավ սանդուղը հազիր ա, փողը
տուվավ, քլիննց հըմբալի ենդա, վեր սանդուղը շելակ տա, տանի:
Համբալը պնիւում ա, շելակ տամ սանդուղը, տոն տանում: Համ-
բալին հախը տալան ետը Փարին ասում ա.—Ա՛ համբալ, էրկու
սհաթան ետը կըկյաս ըստեղ, մեր տոն, եթա ես տանը շինեմ,
սանդուղը կըշիլակես, կըտանես բազարը, կըծախես, ընդանա ետը
կըկյաս, հունց վեր քու հարկն ա, քու հաշիվը կտամ: Համբալին
քլիննալան ետը Փարին հորը վեսկի-արծաթը լըցնում ա սանդուղը,
ինքը նի մըտում մեշը, տոնը մեշան կապում, ըսպասում:

Էրկու սըհաթան ենը համբալը եկը տեսավ սանդուղը ընդեղ
ա, ամմա ախճիկը ընդեղ չի: Մըն պատառ էլ ըսպասեց, ախճիկը
եկը վեշ, նոր սանդուղը շիլակեց, քլինաց: Բըզարումը եր տիրավ,
հայ ըրավ, թա.—Լավ սանդուղ եմ ծախում, այ մուշտարի, եկ
հա՛... Համբալը վեր կանչում ա. սանը հըսնում ա շայշիխընին

ըռային կաղնած Բեյրութին, կյամ ա, թա.—Ա՛հ համբալ, էտ սան-
դոզըտ օտախում ը՛ս: Ասում ա.—Մախում եմ, հա՛: Փողը տամ ա,
առնում պոկում տոն, շալլիխընին տերն ասում ա.—հազային,
մըն տու դոնքայնին եշի, ես քիննմ տեսնամ հինշ քյարվան ա
քոննում մեր քաշաքը, սանդոզը դարկեմ իմ մոր: Քոննում ա
տեսնում մըն բազրգյան խոշա առուտուրն ըրալ ա պրծալ, քյար-
վանը կապած քոննում ա համան տըղինց քաղաքը: Բեյրութը
բազրգյանին ասում ա.—Բազրգյան հայրիկ, շատ եմ խնթում,
մըն սանդոզ օնեմ, հանուր մանեթ էլ փող, եր օնես տանես էն
քաղաքը, տաս մորըս, քյասիր տըղա եմ, մորըս աշկըն էլ նընհըպի
յա, մըն լավություն ա, ըրա, հախը հախ, միննաթը միննաթ: Բա-
զրգյան խոշան ասում ա.—Շատ էլ լավ կինի բալա, քինա պեր
սանդոզն էլ, փողն էլ, նամակն էլ, ադրեսը կյիրի, տանեմ, մըն
կապեկ էլ ա օզում շեմ, էտ իմ լավութունս կինի, կըտանեմ, տնդ
կըհըսցընեմ, լափ տու արխային կաց քե մասադ, բա հինշ մե՛ծ
պան ա, քյարվան ա էլի, տառտանկ ա քյալու:

Բեյրութը քոննում ա սանդոզը պոկում, կապում են մըն օղ-
տի միշկի, մնաք պարե ասում, քոննում քոննում:

Բազրգյան խոշան քյարվանին առաչն ինգյած քոննում ա,
հըսնում Բեյրութինց քաղաքը: Քոննում ա օղտերը շուքցընում,
պեռները եր տոնում, մըն համբալ կանչում, Բեյրութին սանդո-
զը հըմբային շեկակ տամ, տանում ըղբեսավը Բեյրութին մորը
տոնը հարում, կյամ: Բազրգյան խոշան պարի օր ա ասում, նա-
մակը շիրան տոն օնում, թա.—Այ քույրիկ, ես փըլան քըղաքան
եմ, քու տըղատ ընդեղ ըշխադանքի յա, սաղ-սալամաթ, էս նա-
մակս, էս հանուր մանեթս, մըն էլ էս սանդոզս ըմանաթ ա տու-
վալ, հըլըհալ ըրալ, վեր պիրեմ քեղ տամ, մըհեկ պերալ եմ, աշ-
կըտ լոնս ինի, տըղատ սաղ-սալամաթ ա, էս քանի վախտերըս էլ
կարող ա կյա:

Պառավը Բեյրութին նամակը պաշում ա, տոնում սրտին,
բազրգյան խոշին էլ հազար օղթնանք տամ, շունուրակալ ոննում:
Բազրգյան խոշան տեղ ա թողում, քոննում:

Պառավը սանդոզը տանում ա տոնը: Ինքն էլ հացթուխ էր,
ամման ըռավետ քոննում էր ըստոնը-ընդոնը հետի հաց թըխում:
Սանդոզը տոնում ա տանը, օրախ-օրախ քոն ինում, ըռավետը
շուտ եր կենում քոննում ոնրան հաց թխիլու:

Խաբարը Փնրուն անա տաք: Սանդոզումը,—մեղա ասսուծ,
մըտաս թըռալ ա,—հաց ը հոնը եր տըրալ, թաշնա տասը օր սո-

ված կարա՞ր կենարո՞ւ Վեր լըսում ա, թա հունց պառաւր տուռնը մըցրեց քիւննց, սընդողտին միշան պանում ա, տոն կյամ։ Ետաւ ալ ալուշկան պանում ա, տեսնում տասը-տըսըհենգ տրեկան մըն տղա ծերքերը շտըտմը, ուրան հետի շուշուլըցընիւալ քոնում ա, տաում ա.—Բալա, ըշտե՞ղ ըս քոնում։ Ասում ա.—Քոնում եմ բաղարը։—Դե վեր թըհենց ա, բալա, քեզ էս մըն մանեթա քըզ հետի խոշկյաբար առ, կեր, էս հենգ մենթիս էլ ինձ հետի մնա, կըրտալի, պամիդոր առ, պեր, վեր պիրես, աման օր կյաս, քեզ օրը մըն մանեթ փող եմ տալու։

Տըղան փողը եր ա օնում, քոնում։ Փարին տոնը լըվանում ա, թըմըղում, դեշանը տըղան կյամ ա, հինչ վեր զակազ էր տուվալ, պուրում, տամ ա ըխճըկանը։ Լնվ-լնվ ճաշեր ա էփում, ուրան փայն օտում պըրծընում, պըռաւին փայն էլ հազիր յարազ տաք-տաք պահում։ Հենց վեր պառաւր կյամ ա, վեր տուռնը պանա, ախճիկը նի յա մըտնում սանդղալը, տապ անում։

Պառաւր տուռնը պանում ա, մընում արմանք-զարմանք կըտրած, եշում ա տեսնում թոռին յիրա էլ ճաշերը հփած, լափ մընում ա քաշկալ ինգյած։ Ետա ա մըտածում, թա էս հինչ պաե ա, պան ըի կըլիս ոնգյում, նըստում ա հաց օտում, քոն ոնում, ըռաւիտը քոնում ուրան պանին։

Էքսի օրն էլ ա թըհենց պըղահում, էս կընեկս զարմանք-արմանք կըտրած եր ա կենում, մըն պարիկամ ա ինում, քոնում ա էտ պարիկամիտ տոնը, տեսածը պատմում։ Էտ պարիկամը տաում ա.—Էքուց ըռաւիտը տոնը կըպանաս, իփր թա տոն ես կյամ, նոր նըհետ կանես, ետո մըն շոր կըքիցես յիրատ, մըն պուճախում կընստես, կըլեշես, տեսնաս էտ հի՞նչ պան ա։ Էքսի օրը տուռնը սոտ պանում ա, նհետ անում, յանի թա տոն եկը, ետո մըն շոր կըլիսին քոնում, քոնում մըն պուճախում պուճուրում։ Խիլա վախտ վեր անց ա կենում, եշում ա տեսնում տըղին զարկած սանդղալը պաց իւալ, միշան մըն ախճիկ տոն եկը, ախճիկ, հի՞նչ ախճիկ, մըն դուլա գլնղալի... ըրեւին տաում ա՝ տու տոն մի կյալ, ես տոն եկի։ Սանդղալան տոն ա կյամ, էվիլը եր օնում, տները սիրփիւալ ինգյում։ Էտ մընուտիտ պառաւր շորին տական տոն ա կյամ, փըռնում ըխճըկանը պըշպըշորում, թա.—Վա՛յ, ես քու եկած ճընհըպիտ էլ մատաղ, քեզ էլ, քեզ ըղարկողին էլ, էս հի՞նչ բախտ ա, վեր ապտոծ զարկեց ինձ։ Էտ օրատ տներ Փարին մըն էլ Բիցրութին մերը տառնում են հառթեն ա ըսկեսուր, լնվ օտում են, խմում, սերաւ, խոշաւ, ապրում։

Ուրերան մըն օրը Փնրին տեսնում ա ուրանց տանը քիշտին մըն դռնի կա, տոն շիկա, պան շիկա, ասում ա.—Նանի, էս վեղս հնէ՞ն ա: Պառազն ասում ա.—Մերն ա, Փնրի շան: Փնրին ասում ա.—Նանի, էս քյահնա տանս մեղ ըպրիլի սաղում շի, կըքինաս իծցուն ուստա կըպիրես, կեսը քար տաշուղ, կեսը՝ պատ տինող, մըն իծցուն փահլա կըպիրես, մըն տասը փուրգոն կըպիրես, քար կարող, դում քյացող կըպիրես, թազա տոն պետմ ա շինենք:

Ըսկեսուրը քյունում ա հառթենն օղածը կատարում՝ ուստա-փահլան պոնրում: Փարին ուստա-փիհլին, փուրգոնշիներին նըհետ խոսում ա, կյինը կըտըրցընում, տոն շինիլ տամ: Մըն տարվա միշումը Փարին նըհենց տոն ա շինում, վեր սաղ քըղաքումը թըհենց տոն շի կար: Ըտանա ետը եկին թազա տանը ծառայ-մասայ փըռենցին, շահագի, քայզագի տեղ ըսկեսցին ապրել:

Թող հարսնա ըսկեսուրը մընան ըտեղ, մենք խմբարը ըշտեղա՞ն տաք, խաբարը Բեյրութին անա տաք: Էնքան ուրան լավ էր պահում, վեր շայշիսընին տերը հուրոստացավ, մըն մեծ ճաշարան պացեց, Բեյրութին էլ ուրան աշկին լուին տես սնդիւմ էր:

Մըն օր խազայինը կյամ ա ճաշարանը, տեսնում Բեյրութը օնքերը ուրուր տուված, դիխոր-դիխոր նստած: Ասում ա.—Ա՛յ Բեյրութ, խե՞ թըհենց մթքամուրո նստած ես: Ասում ա.—Ա՛յ խազային, ցավս շատ ա: Ասում ա.—Ասի, քըմմատաղ, հի՛նչ ա պըղահալ, հի՛նչ էլ ինի, ես քու օղածդ կաննմ: Ասում ա.—Ա՛յ խազային, հես ա իրեք տարի յա, ես քու կոխկիտ, մերս թողալ եմ անգար-ընդերու, տու վել մըն հետ ասում շես եր կաց քյինն քու մոր տես, եկ, մըհեկ էտ ա մետըս եկալ, դիխոր եմ ինգյալ, օղում եմ քյինամ մորս տեսության: Խազայինը ասում ա.—Ըտա հետի էլ թըհենց լա՞ց ես ունում, Բեյրութ շան, էքյուց ըռավետը եր կաց քյինն քու մորըտ տես, մըն ամիս վախտ եմ տամ, կըքյինես, կըտեսնաս, կարոտտ կառնես, կըկյաս:

Էքյսի օրը խազայինը Բեյրութին իրեք տարվա հաշիվը տամ ա, մըն խիւա էլ էվել փող տուվավ, լնվ պաղրաստություն տեսավ: Բեյրութն էլ խազեինին բարե մնաս ասեց, ճըհապա ինգավ դիրն ուրանց քաղաքը:

Բեյրութը ճըհապա յա ունդում, քյունում, օրերան մըն օր հրսնում ա ուրանց քաղաքը: Դե ինքը քաղաքին լնվ ծանոթ էր, քյունում ա դիրա ուրանց տունը, տեսքում ա ուրանց տունը վել կա, վել էլ իլալ ա: Շատ ա եշում, տեսնում ա ուրանց քյահնա ըխպը-

հարին տեղը մըն շատ կեղեցիկ տոն շինած: Փոխ ը փեշման ասում ա.—Հալքաթ հա սխալվալ հմ: Ետ ա տանում քոնում քղաքին մեյը, մըն համբալ ճարում, ասում.—Այ համբալ, հահինշ տոնը էս հինշ քոնին լիրա ճընանշում հա: Համբալն ասում ա.—Հա, ճընանշում հմ, աման օր էտ տոնըտ հմ քոնում: Բեյրութին իրեք մանեթ ա տամ հըմբալին թա.—Քեզ էս իրեք մանեթա, ինձ տար էն տոնը նըշանց տու: Համբալը Բեյրութին պնդում ա համան տեղը, ըշտեղան մըն խիլա առաշ ինքը հտ էր տառալ: Ասում ա.—Տեսնում ե՞ս էս թանգա, նախշուն տոնը, էտ էն քյոհնա տընատոր պուսվին տոնն ա, քյոհնան քանդալ են, թանգան շինալ:

Համբալը քոնում ա: Բեյրութը մթաթուղոր նի ա մըտում հայաթը, պիցրանում բալկոնը, տնունը թակում: Մըն հոնրի-մալանգյ ախճիկ տնա ա կյամ, թա.—Համեցեք, եկեք: Բեյրութը նի յա մըտում տոն, մորը տեսնում: Վեր մորը տեսնում ա, ասում ա.—Վայ նանի ջան: Ասում ա, մորը կոլավն ոնգյում: Որոնը պըշպըշորում են, կարոտ առնում, նըստում զոնրուց անում: Դեշանը զոնրուց են անում, օրը մթնում ա, Փանրին ճաշ ա էփում, շայ քոնցում, տուրտոն անում: Մերն էլ Փանրուն անա վեշ մըն պան լի ասում տղին: Բեյրութին էլ վեշ մըն պան լի հըրցընում, ասում ա հալքաթ տնա ինգածի մընն ա, եկալ ա մորը նըհետ հու վա գյուղում հինշ ա անում: Հացն օտում են, պըրծընում, մերը տըղին ասում ա.—Դե, հտ ա վերթի, քյինա էն մըն ութաղումը քոն իլ:

Բեյրութը քոնում ա էն մըն ութաղումը պրանում, համ էլ մետքը անում թա էս հինշ ախճիկ ա, իրեա առած, վեր եկալ ա խալխին տանը եր եկալ: Էտ դարումը Փանրին կյամ ա Բեյրութին օթաղը, շորեքը հանում, վեր քոն ինի մարթին ծոցումը: Բեյրութը տանակը հանում ա, տամ ըխճըկանը յարալու անում, հտո յուրդանին միլին պըտատում, տանում տնում ժամին մըղակումը, հտ տանում կյամ: Մերն էլ էտ պանիտ անտեղյակ ա ունում:

Մորը քոնը քիշերը տարավ վեշ, լոնը պինվանուն տես եր կըցավ, քյինաց, վեր տըղին ա հառթնին տեսա: Քյինաց օթաղը, տնունը պանց ըրավ, տըռնին ըռաշին արին տեսավ, վայ ըրավ, նի մըտավ օթաղը, տեսավ հառթներ կա վեշ, ասեց.—Ա՛ վերթի, հառթներ հո՞ր ա, տըղան ասեց.—Տուվի: յարալու ըրի, տարա տորա ժամին ըռաշկին: Մերը լաց իլավ, էրկու ծեռքավ կըլխին տվեց, աղի-աղի ըրտասունք եր ածեց, լաց ինիլավ ասեց.—Ա վերթի, էն

ախճիկը ախրը քու դարկած ախճիկն էր, վեր մըն վախտ առաջ սանդուղում դարկալ իր։ Մըհնկ էս տոնս, տեղս, հինշ վեր կա, էտ ըխճիկա առած-շինածն ա, ես էտ ըխճիկա պահած, շահածն եմ։ Թաշնա մըհնկ մեռալ ի, բա տու հունց ըրի՞ր էտ պանըտ, ախ, քուռանամ ես, հունց վեր քուռացա, քեզ ուրոնդունը ըսեցի վնշ էտ ըխճիկա պահմությունը։ Ախըվախ ըրավ, լաց իլավ, եր ինգավ, հուշը քյինանց։ Բեյրութը հըսկացավ, ծնգնին տուվավ, փոշմաննց, երհենց մըն ախ քաշեց, վեր քթին մոխը կըլխավը տնա եկը, յալութը տնա կալավ, ըռաշին տիրավ, լացըշիվան ըրավ։

Մեր ու տղա թող ախըվիշ ընիլավ մընան, մենք խանրանը ըշտեղա՞ն տաք, խաբարը Փարուն անա տաք։

Լեւը պանվում ա, եղցան զանգերը տամ են, մըն մարթ շունտ կյամ ա, տեսնում եղցան ըռաշին մըն յարալու ախճիկ եր ինգած։ Էս մարթըս էտ ըխճիկանըտ եր ա օնում, տանում ուրան տոնը։ Գնատին պիժիժկ պան ա պուրում, յարեքը կապում են, ճարամարա տամ, տիրացուն նարեկ ա կառթում, ըխճիկանը վախը օնում են, պահում, շահում։ Մըն ամսան ետը Փարին լնվ ա տառնում տեղան եր կենում։ Տու մի ասիլ, վեր ախճիկը լնվ ա տառնում, տիրացուն ան պիժիժկը ուրոնը նհետ հա կու են անում։ Պիժիժկն ասում ա.—էտ ախճիկըտ ինձ ա հսնում, քանի վեր ըտա յարան ես եմ սըղըցըրալ, տիրացուն էլ ասում ա.—Զէ՛, ինձ ա հըսնում քանի վեր էտ ախճիկըտ պենդ վըխծած էր, ես իմ նարեկավս վախը կալա, լիվիցիրի, ես պիտի տանեմ։

Փարին տեսնում ա, վեր տիրացուն ան պիժիժկը ուրոնը մեա են օտում, ուրան դառդա ուրոնը կըսպանեն, մըն քիշեր եր ա կենում Թաքուն տեղ թողում, փախշում, քյունում, վեր ուրան կյուլոխն ըզագի։

Ըռավետը էն տանը, վեր ախճիկը մնացալ էր, եր են կենում տեսնում ախճիկ-պան շի կա, դաստին գյունում են, վեր փախալ ա։

Տիրացուն ա պիժիժկն էլ վեր գյունում են ըխճիկա փախճիլը, եր են կենում, մարթը մըն ղուլավ ունգյում՝ քյունում ըխճիկանը ման կյալի։ Թող ըտաք ըխճիկանը ման կյան, մեք խաբարն ըշտեղա՞ն տաք, խաբարը Փարուն անա տաք։

Փարին քիշերը քաղաքը թողում ա, փախճում։ Շատ ա քյունում, Թա քիշ, մըն ինքը կըգլիգա, մըն աստոծ, հըսնում ա մըն սարի տակ, տեսնում ա մըն շորան վիխճարր սարավն ա ըրալ,

Ինքն էլ մըն քարի նըստած շուվի ա ածում: Էնքան լնվ շուվի ա
 ածում, վեր էս օյիննիս պնիրում ա կըլխին, յանի քու մըն կեծա-
 կըտ հինչ ա, վեր դարկում շես տա, ըսպանի: Շատ լաց ինիլան
 ենդա եր ա կենում, տիյեր աստուծ ասում, տուվեր շորանը, քյն-
 նում շուքանին կոխկը, ասում.—Պարի օր, շորան ախպեր: Զո-
 քանն ասում ա.—Աստու պարին, ա քյուր, էս յըքանա սըրերու-
 մըս, ծնիրերումըս հի՛նչ ես անում, հինչի՞ ես ման կյամ: Փարին
 ասում ա.—Զորան ախպեր, հալքաթ աստուծ ա օզալ, վեր ես ան-
 դեր-ընդերու էս սարերըս եմ ման կյամ, ես տեր-տըրական շո-
 նեմ, ես էլ շեմ գյնդում, Թա հինչի եմ ման կյամ: Զորանն ասում
 ա.—Վնաս շօնի, ա՛ քյուր, ես եմ, իմ մերս, քեզ կըտանեմ մեր
 տոն, իմ նանա կոխկը, տու կինես ինձ քեր, ես քեզ՝ ախպեր:
 Փարին էլ ճար շօներ, բըրըշեց: Ուրնգյնը հալա ըրեին մին շի-
 չիմարոյ մերմըտիլի տեղ օներ, հըսան տոն, շորանը վնսնարը
 ուրանց տուրուը մըղըկնին ըրավ, ինքը Փարուն նըհետ քյիննց
 ուրանց տոն: Մորն ասեց.—Ա՛ նանի, ես քնիր շօնեմ, էս ախճիկս
 աստոծ դարկեց, ինձ քյուր կանեմ, տու էլ լուվ պահի հա՛, հենց
 պահի, վեր յիրան Թոզ շընստի, հենց ըրա, վեր տոն կյալուց քը-
 վորս օրախ տեսնամ, Թա վեր տխուր իլավ, քզանա շատ կընեղա-
 նամ:

Փարին շատ մնաց, քիչ մընաց շուքանին տանը, եշեց, տեսավ
 ախըր քանի մընա ընտեղ, մընալավ էլ ուրան նըբադակին շի հըս-
 նիլ: Մըն ըռավետ, շնրերը կյեցավ, հաց կերավ, շուքանին մորը
 Թա.—Ա՛ նանի, ես քյունում եմ ախպնիրը՝ ճիրի: Կոթը եր կալավ,
 քյիննց, էն քյիննալն էր, վեր քյիննց, էլ ետ շի եկը: Զուքանին
 մերը շատ եշեց, քիչ եշեց, տեսավ ախր ախճիկը տոն շի եկը, եր
 կըցավ քյիննց ախպնիրը, տեսավ կոթը կա, ախճիկը կա վեշ,
 հարցըփորց ըրավ, ամմա վեշ մընը տեղը գյնդում չէր, փոխը
 փոշման ետ տառավ, սոք ըրավ, նստեց:

Ուրնգյնը շորանը տոն ա կյամ, տեսնում քյուրը տանը շի,
 ասում ա.—Ա՛ մեր, հո՞ր ա իմ քեր: Մերն ասում ա.—Ա՛ վերթի,
 վեղը քու մոր կըլխին, քու քյուր ըռավետը ասեց քյննում եմ ախ-
 պնիրը ճիրի, եր կըցավ քյիննց, էն քյիննալն էր, վեր քյիննց, հիշ-
 քան հըլհարցում ըրի, սալըղը տվի, ամմա կրացի վեշ ճարեմ:
 Տղան ասեց.—Ա՛ մեր, բալթյի քըվորըս նեղություն ես տուվալ:
 Մերն ասեց.—Ա՛ վերթի, ես քըզանա շատ ի սնիրում էն ըխճըկա-
 նը, հո՞ր քոռուղ-նեղություն տի: Տղան օնքերը կյնտում ա, լաց
 ունում:

Թող շորանը լաց ինի, մենք խնայարը ըշտեղա՞ն տաք, խա-
րարը Փարոն անա տաք, Թա ըշտեղ քիինաց, հինչ ըրաւ:

Փարին շինան տնւս ա կյամ, քոննում: Շատ ա քոննում, Թա
քիչ, ինքն ու աստված կըզլիդան, վերչը հըսնում ա մըն յըբանա
դոնդ, տնս ա եշում, տնն ա եշում, վեչ ինս կա, վեչ շինս: Ղահ-
րում ա լաց ոնում, Թա.—Ա՛յ աստոծ, յանի բոլ շի՞, հոթիս հա-
նում ես: Շատ վեր լաց ա ոնում, յալլուխը շիրան տնւս ա օնում,
ըրտաստունը սնիրփում, եշում տեսնում էտ յըբանա դոնդումը մըն
օառ ա յուրովում: Փոննում ա էտ ծառիտ կոխկը, տեսնում ծառին
տակին մըն հովուզ կա, կըռանում ա, հովուզան ճնիր խումում,
իրեսը լիվանում, եշում տեսնում մըթննը յիրա ա կոխում: Բիզա-
րած ա ոնում, ասում ա.—Վեշ մարթ ա յուրովում, վեշ շեն, հինչ
ա՞նեմ... Նիհ ա ոնում ծառը, ծառին տապ անում:

Քիշերը մընամ ա ծառին յիրան: Ըռավետը շիմիտ հետի պարե
կյա, տեսնաք Փարոն կլխին հո՞ւնց ա պացցում: Ըռավետը լն-
սանում ա, Փարին օզում ա ծառան եր կյա ոնրան ճընհապան քի-
նն, ընջուկովը մըն սնս ա ինգյում, եշում ա տեսնում էրկու ծի-
յավեր ին կյամ: Էլ ծառան եր շի կյամ, ասում ա, Թող էս ծիյա-
վերնիս քիինան պրծնեն, նոր եր կյամ:

Միյավերնին կյամ են հովուզին կոխկին ծիյանցան եր կյամ,
ծիյանքը կպտտում ծառին, ոնրանք իրիսնին լիվանում, նըստում
հաց օտում: Վեր հըցըրնին օտում պըրծնում են, հովուզան ճնիր
են խըմում, նոր ծիյանքը ետ անում, պոնրում վեր ճնիր տան: Վեր
օզում են ծիյանցը ճնիր տան, ծիյանքը հովուզին եշում են, խըրթ-
նում, դիրես-դիրես քոննում: Միյավերնեբան մընը շահիլ ա
ոնում, ասում ա.—Ապեր, ըստեղ մըն պան կա, վեր ծիյանքը
ճնիր շեն խըմում, եշում են հովուզին, նոր տեսնում, վեր մըն
ըխճըկան շափաղ ինգյալ ա ճիրին մեշը, նկարը յուրովում ա,
ընդանա ծիյանքը խըրթնալ են: Միյավերնեբան մեծը ասում ա.—
Թաքավերի տըղա, պանին պանը գլիդացի, ծառին եշի, ծառումը
պան կա: Եշում են տեսնում ծառին յիրա մըն ախճիկ տապ ըրած:
Թաքավերին տըղին ծառան ասում ա.—Ախճի ջան, եր եկ ծառան,
տեսնաք տու հու վի՞ս, հի՞նչ ես անում էս յըբանա դոնդումը: Ախ-
ճիկը եր ա կյամ, Թաքավերի տըղան ասում ա.—Ա՛պեր, էլ ան-
տեղի ա էս ըխճըկանա հըլըհարցում անիլը, եր օնեք ետ տառ-
նաք, լհա ես ինա տու քոննում իք, վեր ինձ հետի հըռթնացու
ճարեք, աստոծ էս ա մեզ դամաթ ըրալ, եր օնեք քիինաք: Եր են

օնում Փարոն տոնում ծիյանցը, ետ տառնում կյամ ուրանց քաղաքը:

Խարարը քիւնաց թաքավերին, թա տըղատ հըռթնացու ճարած կյամ ա, թաքավերն ասեց.—Յանի էսքան շո՛ւտ, վեր թըհնց ա, մըն թող քիւնամ տեսնամ հինչ ախճիկ ա: Մի յա նի՛հ ոնում, քիոնում տըղին առաչը, եշում ա տեսնում ախճի՛կ... հինչ ախճիկ, մըն հոլրումալագլ, հավան ա կենում, հըլըհարցում անում, թա ըշտե՛ղան ա, հո՛ւր տանա պերթըյ: Տըղան պատմում ա թա, սըհնց, սըհնց, մըն յըրանա դձեղում, մըն ծառի յիրա քիթանք: Թաքավերն ասում ա.—Հա՛, վեր թըհնց ա, էս պանիս միշին ըստծու մանդը խառնն ա, պարի պան ա: Եր են օնում, օրախ-օրախ տոն պոնում: Թաքավերն ու թաքուհին էլ թուղացին վեշ, վեր Փարին ուրանց կոխկան մըն աշկը ճըպիլի վախտ էլա հեռու կենա: Թաքավերն էլ տըղին ասեց, վեր ախճիկը անծերք տալու մընա դեշանը քըռասուն օրը, քըռասուն օրան ետը հրսանիք են ընիլու:

Փարին թաքավերին տանը մըն քսան օր մընաց, տառնով շիմին աշկին լուար: Թառլան ղուշի պես առիւ էր կյամ թաքավերին բաղումը ման կյամ, քիսփը քաշում: Բաղին տիռներին մըն արար զարաուկ կար՝ ծի նստած զարաուկ էր անում, էդ գյոռբագյոռտ սիրահարվում ա Փարոն յիրա Քոնը կըտըրվում ա, զարարը՝ փախճում: Մետքն ա անում, թա հո՛ւնց անի, վեր էտ ըխճըկանըտ փըխճըցընի: Բուսումը պահում ա, մըն օր նի մըտում խաս բախճան, դիբետան Փարոն փըռնում, պերանը կապում, վաղ տալալ պոնում տոնում ծիյին, նի՛հ ոնում, քիոնում, փախճում: Շատ ա փախճում, թա քիշ, գլիդալ շեմ, հըսնում ա համան էն սարին, ըշտեղ շոբանը վեխճարը ըրըծըցընում էր: Ասում ա համ ես եմ սոված, համ ծիս, համ էլ էս ախճիկս, քիւնամ շուքանին անա պատառ հացա, կաթնա ինք օնեմ, օտենք կուշտանանք, դինջանանք, նոր քիւնանք:

Մին քիոնում ա, հըսնում շոբանին, թա.—Պարի օր, շոբան: Չոբանն ասում ա.—Պարով եկիր: Համ էլ եշում ա, տեսնում էս ըրարիս թարքիին ախճիկն ուրան հոքեկան քիոնն ա, սերտը ծլոնգ ա ոնում, ամմա սուա ա անում: Փարին էլ ա եշում, տեսնում ախճը էտ շոբանըտ ուրան հոքեկան ախպերն ա, ուրխանում ա, ամմա սնա շանում: Արարն ասում ա.—Չոբան, կարա՞ս մըն պատառ հացա, կաթնա տաս, օտենք: Չոբանն ասում ա.—Են շե՛մ տալ, ծիյան եր եկեք, էս սըհաթիս կաթնը քըթեմ, հաց փիրթեմ,

կերեք: Արարը ժխին անա եր ա կյամ, նրստում: Չորանը կաթնը
բըթում ա, հացը փռնթուշ անում, տունում արարին ըռաշին:
Արարը յիրա յա ռնում, վեր օտի, շորանը անց ա կենում ըրարին
քամակը, Սասունցի Դավիթին պես կռպալ մըհակը եր տանում,
յիրա պուրում, հենց ածում ընշուկտակին. վեր արարը սնամանգ
ա տանում, ասես ալսօր շի մեռալ, տասը տարի առաջ ա մեռալ:
Ետ Չորանը փրոնում ա Փարուն ծեռքը, ասում.—Ա՛ր քնի
շան, էտ ըշտեղ իր կորալ, դե եր կաց քինանք տոն: Վեխճարն
առաջն ա անում, Փարուն ժխին յիրա տնում, տոն պոնդում:
Վեխճարն անում ա տուրուզոցը մղակը, ինքը Փարուն եր օնում,
քոնում ռիրանց տոն: Մըղակին հրսած վեշ, ասում ա.—Ա՛յ նա-
նի, դե եր կաց, տես հե՛ր եմ պերալ, քվորս ճարալ եմ: Մերը տոն
ա կյամ, օրախ-օրախ խըտտում, Փարուն ճակատը պաշում, թա.—
Եկած ճընհըպիտ մատաղ, բալաս, դե շուտ եկ է... աշկս ճընհըպի
յա մնացալ:

Տանում են տոն, շահում, պահում:

Թողեք Փարին շուքանին տանը կենա, մեք խանրարը ըշտե-
ղա՛ն տաք, խանրարը տանեք Բեյրութան տաք:

Բեյրութը վերն ա՛, մըն թիքյա յա տառնում: Եր ա կենում
քոնում Փարուն ենդա, աշխարքըս ռիրնը օցալ քիցիլնալ, լաց
ը կոծ ինիլնալ: Տն՛ մի ասիլ, Փարուն մինակ Բեյրութը շի ման
կյամ: Փարուն ենդան ման են կյամ հերը՝ էլաղը, պիժիժկը, տի-
րացուն, մըն էլ թաքավերին տըղան: Դե թող ընդաք ման կյան,
մենք խանրարը Փարուն անա տաք:

Փարին մըն քանի օր շորան ախպորը տանը կենում ա, ետ
մետկը անում, թա.—Ես ըստեղ կընալալ իմ մուրազիս հըսնիլ
շեմ, պետի ա մըն ճար անեմ: Մըն օր շուքանին ասում ա.—Չո-
րան ախպեր, տու շորանութուն ընիլալ մըն պան շես շինիլ, եկ ինձ
լսի, քու իլած-շիլածտ ծախի, նանուն նըհետ քինանք, ես քեզ
մեծ բախտի տեր կանեմ. ախպեր շան, տու էրկու հետի ինձ շար
ղըղարա ըղըղեցիլ, բա ես հո՛ւնց քու մուննաթիտ տական տնա
կյամ, օղում եմ քեզ մըն լավություն անեմ:

Չորանը Փարուն լըսում ա, իլած-շիլածը ծախում, Փարուն նը-
հետ քոնում են ռըրանց տոնը: Քոնում են վեր տանը մղակա-
վը նի են մըտում, լըսում են թըխկոց: Ըսկեսուրը տոն ա կյամ,
եշում տեսնում տըրան հաթըննա ա, կյիժվածի պես պար ա կյամ,
վազ տամ հաթնին կոլալն ռնգյում, լաց ռնում, ծեռքը փռած
տոնը տանում, նըստըցընում տական-կիլոխ, կըլխան-տակը հը-
լըհարցում անում: Կարոտը ըռնիլան ետը հըրցընում ա.—Փարի

շան, էս կընեկս ա էս մարթիք հի՛նչ մարթիք են, հո՛ւ վեն... Փարին ասում ա.—էն իմ հոքու ախպերն ա, էն էլ իմ հոքու մները, ըտանց արած լավութունը շատ էրգան ա, կարալ շնմ պաղմեմ, մըն թար տու էն գլիդա, վեր էտ մարթը իմ փրգիչ հիլիշտրալն ա:

Օտո Փարին մին ճիրի կուանդ ա քաշիլ տամ ուրանց տանը կոխկը՝ ճընհըպին յիրան, ուրան նկարն էլ կախ ա տամ իխպիրին քարան, շորան ախպորն ասում.—Ա՛յ ախպեր, ես ճեղ խընթըրում եմ մըն քանի օր էս իխպիրիս կոխկին զարաուլ քաշես, հու վեր կյա ճուր խըմի, նըկարըս տեսնա ախ ու վայ անի, թառանշ քաշի, ընդան եր կօնես, կըպիրես իմ տոն, կընստըցընես էս հինչ ութաղումը: Չորանը թըհենց էլ անում ա, իխպիրին կոխկին զարաւիլ ա քաշում: Մըն էրկու օրան ետը տեսնում ա հրես մըն խաղալիսի պես մարթ, լալ հաքված, կլեցված եկը վեր կըտանան ճուր խըմի, բիրդան տեսաւ Փնրուն նըկարը, եր թըռավ, թա.—Ախ, թա մըն ծեռքս կինգես, ճեղ թիքյա-թիքյա կանեմ, կըսպանեմ: Չորանը տուա ա կյամ, էտ մարթին փըռնում, պնիրում Փնրուն ասած օթաղը քյոնցում:

Մըն քանի օր ետը պիժիժկն ա կյամ, ճուր խըմում, նըկարը տեսնում, ախ անում, թա.—Ախ, Փնրի, իշկամ ճեղ տըսնալու վե՛մ, թա լւա սըհենց իմ մնալուն Չորանը պիժիժկին էլ ա փըռնում, տանում համան օթաղը քյոնցում, էն մարթին կոխկը:

Մըն քանի օրան ետը տիրացուն եկը, Փնրուն նըկարը տեսաւ, հենց ախ քաշեց, վեր հոթին ուղեց պիրանաւը տուա կյա: Չորանը ըսան էլ փըռնեց, տարաւ քիցեց համան օթաղը: Տիրացուին ենդան եկը թաքաւերին տըղան, նիաթը կախ, վեր իրեսան մըն լու եր ինգեր, հազար կուտուր կըտառնար: Վեր Փնրուն նըկարը տեսաւ, ճընանշեց, ասեց.—էս նըկարըս իմ Փնրուա նըկարն ա, յարար կըթիթանա՞մ իմ թառուսիս, թա չէ: Ըստուն էլ ա շորանը փըռնում տանում համան օթաղը քյոնցում:

Մըն քանի օր ետո էլ Փնրուն նշանածը՝ Բեյբութը բիդարած, կուտրատված, քոռըփոշման ետ ա տառնում, տոն ա կյամ, տեսնում ա Փնրուն նըկարը, լաց ա Կնում, ախըօխ ա անում, ըրտասունքը սնիրփում, ետո հուշը քյոնցում ա, եր ինգում: Վեր ա կենում, ասում ա.—Ախ, ես իմ մանղըս տարա, իմ աշկս հընեցի, վեր սըհենց կընգանաս ինգյա: Չորանը Բեյբութին էլ ա քյոնցում էն օթաղը:

Փնրին շուրանին ասում ա.—Ա՛յ ախպեր, մըհեկ էն պանդարկված մառկանցը լնվ պահի, լնվ ճաշ, լնվ խըմիշթը տու, թող օտեն-խմեն: Չորանը թըհենց էլ անում ա:

Մըն քանի օրան ետը Փնրին մեծ ղոնախլըղի թագարիք ա
քաշում, վիխճար մոռթում, փլավ անում, կյինի, արաղ պնրում,
ըստող սարքում: Ետք քղաքին թաքավերին ուրան նազիր-վեզիր-
ներավը կանչում ա ղոնաղ: Չիմուքը կյամ են, նստում: Ղոնախլը-
ղը բաշտամիշ են անում: Թաքավերը նազիր-վեզիրներեն նըհետ
օտում-խմում ա, քնկփ անում: Վեր օտիլ-խմիլը պըրծընում ա,
ըստողը հըվաքում են, Փնրին կյամ ա թաքավերին ըռաշկին ծեր-
քերը խաշ ըրած կաղնում, թա.—Թաքավերն ապրած կենա, ես մըն
կյանգյատ օնեմ, տու պետի կյանգյատս լսես, կտրես: Թաքավերն
ասում ա.—Շատ լավ, ասի, տեսնամ հի՛նչ կյանգյատ օնես:
Փնրին ասում ա.—Թաքավեր, ես հենգյ մարթ եմ պանդարկիլ
տուվալ, խնդիրքս էն ա, վեր մըն-մըն կանչես, ընդանց դաղը
կըտրես: Թաքավերն ասում ա.—Բաշ ուտոիս, պերս Փնրին շու-
բանին ասում ա.—Քյինն առաշի փռնած մարթին պերս: Չորանը
քյնում ա Փնրուն հորը պնրում, կըղնըցընում թաքավերին ըռա-
շին: Թաքավերը Փնրուն անա հըրցընում ա, թա.—Հի՛նչ կյան-
գյատ օնես էս մարթիս անա: Փնրին ասում ա.—Առաշ թող էտ
մարթտ ինձանա հինչ գյնդում ա, մըն-մըն պատմի: Թաքավերը
ջհուղ էլազին ասում ա.—Հինչ գյնդում ես, դնիզ-դնիզ ասի, թաշի-
նա սոտ ըսեցիր, կյուլոխտ կտրիլ կտամ: էս մարթս եր ա օնում,
վըխնիլան հինչ վեր իլալ ա, պատմում ա, թա սըհենց-սըհենց, ես
ուպեցի ըխճըկանըս օղեմ, ամալ չի եկը, եկի ճրեցի, ըսեցի.—Այ
մըն ծեռքս ինգես, կուտուր-կուտուր կանեմ: Թաքավերը Փնրուն
ասում ա.—Դնիզը ասե՛ց: Փնրին ասում ա.—Հա՛, թաքավեր, դնի-
զը ասեց: Թաքավերը հրամայում ա, թա.—Ըստան տարեք, էն
մընին պերեք: Չորանը տանում ա, պնրում պիժիժկին:

Թաքավերն ասում ա.—Ա՛յ պիժիժկ, հինչ վեր հըրցեսեմ, դնի-
զը կասես, էս ըխճըկանս անա հի՛նչ ես գյնդում: Պիժիժկն ասում
ա.—Թաքավերն ապրած կենա, էտ ախճիկտ յարալու էր, ինձ կըն-
չեցին, վեր կյամ լըրեքը պիժիժկեմ, եկի պիժիժկեցի, ետս սիրահար-
վեցի յիրան, ուզեցի կնեկ օղեմ, փախավ քյիննց, ես էլ ենդան ինգած
ման ի կյամ, եկի նըկարը տեսա, ախ ըրի, ինձ փռնեցին, պան-
դարկեցին: Թաքավերը Փնրուն ասում ա.—Դնի՛զ ա ասում էս
մարթս: Փնրին ասում ա.—Հա՛, թաքավեր, դնիզ ա ասում: Թա-
քավերն ասում ա.—Պիժիժկ, տու քու պարտքըտ ես կըդարալ, քու
հախտ հարուրիծուն մանեթ ա, քեզ հարուրիծունին տեղ երկուհն-
րուր մանեթ, քյինն քու պանիտ: Պիժիժկը էրկու հարուր մանեթն
ինք ա օնում, քյնում:

Ծտոտ տիրացուվին են պոնըում: Թաքավերն ասում ա.—Ա՛ տիրացու տու հի՛նչ ես գլոնդում էս ըխճըկանաս, դոնդն ասի հա՛, վիզտ կպուկեմ, վեր սոտ ես ասալ: Տիրացուն ասում ա.—Թաքավեր, էս ախճիկս յարալու էր, համ էլ պենդ վըխծած, պիժիժկը յըրեքը պիժիժկեց, ամմա վախն անց լի կացավ. ես էլ նարեկ կըրթացի, վախը կալա, լնով տանով, ընդանա հտը ուղեցի ինձ հետի օգեմ, եկը վեշ, փախավ, ես էլ ենդան ինգլա, վեր քիթանամ, անշախ փըռնեցին, պանդարկեցին: Թաքավերն ասում ա.—Քու հախըտ հանրուր մանեթ ա, քեզ հանրուրիծուն մանեթ տամ, ըռիհելըտ քաշի, քլինն: Տիրացուն փողը շուբումըն ա տոնում, քլոնում:

Կանչում են Թաքավերին տըղին: Թաքավերին տըղան նաղլըն ա անում, Թա հունց ճարեց Փնրուն, հունց կուրցըրեց, ընդետան էլ դիրետն ինգլած ման էր կլամ, վեշ քոն ունի, վեշ Թաթար.—Թաքավերը սաղ ինի, էն օրան տեսնա կլիժվածի պես ման եմ կլամ, եկի ըստեղ ըխճըկանը նըկարը տեսա, ճըրեցի, խնթիրս էն ա, վեր արթար դադաստան անեք, ախճիկն ինձ տաք, եր օնեմ, քլինն: Թաքավերն ասում ա.—Տու Թաքավերի տըղա ես, վեշ ախճիկն ա քեզ հըսնում, վեշ էլ փող, հունց եկալ ես, նըհենց էլ տեղ թողի, քլինն, աստուծ քըզ նըհետ: Թաքավերին տըղան տեղ ա թողում, քլոնում:

Վերը կանչում են Փնրուն նըշանածին՝ Բեյբութին: Թաքավերն ասում ա.—Ա՛ տըղա, կըխավըտ հինչ անց ա կըցալ, առանցի վըխիլի յա հըմընչելի նաղլն ըրա: Բեյբութը նստում ա, հինչ վեր կլիսավն անց ա կըցալ, նաղլն անում: Թաքավերը Փնրուն ասում ա.—Փնրի, էտ տըղիտ ասածնին դո՛ղ ա: Հա՛ Թաքավեր, դոնդ ա,—ասում ա Փնրին: Թաքավերն ասում ա.—Փնրին հըսնում ա Բեյբութին, ոնրոնը սոնրոն են, ոնրոնը արժան են, աստոծ պարին կըդարի: Ասում ա, փըսակը կտրում, տեղ թողում, ոնրան նազիր-վեզիրենբավը քլոնում: Հըրսանեքը օխտն օր, օխտը քիշեր քլոնում ա: Էն գլոռքադոռ էլազը տեղն ու տեղը մեռնում ա: Ընդա հարըստոթունը մընում ա Փնրուն նան Բեյբութին: Զուբանին էլ մըն խիլա հարուստոթուն են տամ, տեղ-տոն անում, փսակում, ապրում:

Ընդաց մուրազը ընդհենց կըտարվեց, թող ծեր մուրազն էլ ծեր սրտի ուզածին պես կզարվի: